

Corona en de onverplicht toelichtende paragraaf

De coronacrisis raakt de financiële positie van veel bedrijven. Wanneer het effect significant is, maar niet resulteert in materiële onzekerheid over de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten, kan de accountant het nodig en passend vinden om een onverplicht toelichtende paragraaf in de controleverklaring op te nemen.

Dennis Serberie

Wat zijn de overwegingen voor het opnemen van een dergelijke paragraaf en welke van de twee vormen van onverplicht toelichtende paragrafen is het meest passend in deze situatie?

NBA Alert 42

In [NBA Alert 42](#) beschrijft de NBA wat de impact van het coronavirus op de accountantswerkzaamheden en ook de controleverklaring is. Ten aanzien van de impact op de controleverklaring behandelt de alert alleen de situatie waarbij sprake is van een ernstige (lees materiële) onzekerheid omtrent de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten. Verder blijkt uit de alert dat de NBA, mede op basis van de verwachtingen van het maatschappelijk verkeer, de accountant aanmoedigt om in de controleverklaring ook inzicht te geven in het effect van het coronavirus op zijn accountantswerkzaamheden.



Significant effect op de financiële positie maar geen materiële onzekerheid

In dit artikel adresseer ik de situatie waarbij sprake is van een significant effect van het coronavirus op de financiële positie, maar geen materiële onzekerheid omtrent de bedrijfsactiviteiten. Zoals eerder aangegeven kan de accountant in dergelijke situaties het noodzakelijk achten om een onverplicht toelichtende paragraaf in de controleverklaring op te nemen. Daarbij kan de accountant kiezen tussen een paragraaf ter benadrukking van aangelegenheden, of een paragraaf inzake overige aangelegenheden. Daar kom ik zo op terug. In dit artikel laat ik de mogelijkheid om dit via een kernpunt van de controle (*NVCOS 701*) uiteen te zetten buiten beschouwing. Een ander uitgangspunt is dat de jaarrekening een toereikende toelichting bevat over het effect van het coronavirus op de financiële positie, liquiditeit en continuïteit van de bedrijfsactiviteiten.

Geen significant effect op de financiële positie

In situaties waarbij geen sprake is van een significant effect, denk bijvoorbeeld aan *plain vanilla* beleggingsfondsen die voldoende middelen hebben om aan hun verplichtingen te voldoen, is het naar mijn mening niet passend om een dergelijke onverplicht toelichtende paragraaf in de controleverklaring op te nemen. *NVCOS 706.A5* beschrijft voorbeelden van situaties waarbij de accountant het noodzakelijk kan achten een paragraaf ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden in zijn controleverklaring op te nemen. Weliswaar heeft het laatste voorbeeld van *NVCOS 706.A5* het over 'een grote ramp', maar deze moet wel een significant effect hebben op de financiële positie van het bedrijf. Ook de waarschuwing van *NVCOS 706.A6*, om overvloedig gebruik van paragrafen ter benadrukking van aangelegenheden te vermijden, is in dit kader relevant. Dit benadrukt het belang om eerst, op basis van een gedegen analyse, vast te stellen of het effect van het coronavirus op de financiële positie van het bedrijf wel of niet significant is.

Paragraaf ter benadrukking van aangelegenheden

NVCOS 706.9 beschrijft de voorwaarden voor opname van een paragraaf ter benadrukking van aangelegenheden in de

controleverklaring. Daaruit blijkt dat de aangelegenheid van fundamenteel belang moet zijn voor het begrip van de gebruikers van de jaarrekening. Maar niet minder belangrijk is de voorwaarde dat de accountant zelf de opname van zo'n paragraaf noodzakelijk moet achten.

Zoals eerder aangegeven past de coronapandemie prima onder de *NVCOS 706.A5* voorbeelden van aangelegenheden die van fundamenteel belang zijn voor het begrip van gebruikers, wanneer deze een significant effect heeft op de financiële positie van bedrijven. Daarom kan het passend zijn om in de controleverklaring een paragraaf ter benadrukking van aangelegenheden op te nemen die verwijst naar de toelichting op de jaarrekening. Zoals eerder aangegeven ga ik hierbij ervan uit dat de betreffende toelichting een toereikende uiteenzetting bevat van het effect van het coronavirus op de financiële positie, liquiditeit en continuïteit van de bedrijfsactiviteiten.

Hoewel deze aangelegenheid van fundamenteel belang is voor het begrip van de gebruikers, hoeft er niet per definitie een paragraaf ter benadrukking van aangelegenheden in de controleverklaring te worden opgenomen. De accountant kan het namelijk niet noodzakelijk achten om zo'n paragraaf op te nemen; bijvoorbeeld wanneer de aangelegenheid al voldoende bekend is bij de stakeholders en er dus geen risico bestaat dat die de toelichting daarvan in de jaarrekening over het hoofd zien. Denk aan een voorgenomen gecontroleerde liquidatie van een entiteit, waarbij alle stakeholders al in voldoende mate daarover zijn geïnformeerd en uit de jaarrekening duidelijk blijkt dat de entiteit 'in liquidatie' is. Ik kom hier later op terug.

NVCOS 706.9b schrijft voor wat opgenomen mag worden in een paragraaf ter benadrukking van aangelegenheden. Daaruit blijkt dat in de paragraaf alleen mag worden verwezen naar de informatie die toegelicht wordt in de jaarrekening en dat die geen informatie mag bevatten die niet in de jaarrekening is toegelicht. Daarom zal een paragraaf ter benadrukking van aangelegenheden in deze situatie minder ruimte bieden voor de oproep uit NBA Alert 42, om in de controleverklaring inzicht te geven in het effect van het coronavirus op de accountantswerkzaamheden.

Paragraaf inzake overige aangelegenheden

NVCOS 706.10 beschrijft de voorwaarden voor opname van een paragraaf inzake overige aangelegenheden in de controleverklaring. Daaruit blijkt dat het om een andere aangelegenheid gaat dan wat in de jaarrekening wordt toegelicht, die naar het oordeel van de accountant relevant is voor het begrip van gebruikers. Het gebruik van een paragraaf inzake overige aangelegenheden is daarmee in deze situatie passend om te kunnen voldoen aan de oproep uit NBA Alert 42, om in de controleverklaring inzicht te geven in het effect van het coronavirus op de accountantswerkzaamheden.

Verder schrijft *NVCOS 706.11* alleen vereisten inzake de titel van de paragraaf voor en niet de inhoud. Dat betekent dat in de paragraaf gestart kan worden met een verwijzing naar de toelichting op de jaarrekening waar de uiteenzetting van het effect van het coronavirus op de accountantswerkzaamheden betrekking op heeft. De verwijzing zal op zich zelf geen benadrukking bevatten en kan bijvoorbeeld als volgt luiden: '*Zoals toegelicht op pagina xx van de jaarrekening heeft het coronavirus een significant effect op de financiële positie van de vennootschap.*' Een dergelijke verwijzing wordt in de praktijk ook gebruikt als inleiding om een materiële afwijking in de jaarrekening in de sectie 'Basis voor ons oordeel met beperking' te beschrijven. Daarom ben ik van mening dat de opname van zo'n korte verwijzing in een paragraaf inzake overige aangelegenheden, om direct daarna in te gaan op het effect van het coronavirus op de accountantswerkzaamheden, prima past binnen de vereisten van *NVCOS 706*.

Welke vorm van onverplicht toelichtende paragraaf?

Zoals hierboven uiteengezet past het hanteren van een paragraaf inzake overige aangelegenheden bij de oproep van uit NBA Alert 42 om in de controleverklaring inzicht te geven in het effect van het coronavirus op de accountantswerkzaamheden. Volgens NBA Alert 42 wordt daarmee ook voldaan aan de verwachtingen van het maatschappelijk verkeer.

Overigens zou de toelichting in de jaarrekening van het significante effect van het virus op de financiële positie van het bedrijf ook passen bij de voorbeelden uit *NVCOS 706.A5*, waarbij de opname van een paragraaf van benadrukking van aangelegenheden passend is. Niettemin kan de accountant het niet noodzakelijk achten om ook een paragraaf ter benadrukking op te nemen, aangezien de controleverklaring al een paragraaf inzake overige aangelegenheden bevat die het effect op de controle beschrijft. Daarmee wordt het risico dat de gebruiker de toelichting over het effect van het coronavirus over het hoofd ziet in voldoende mate gemitigeerd. Daarnaast lijkt het overdreven dat de controleverklaring twee paragrafen bevat die over dezelfde aangelegenheid gaan. Het sluit in analogie ook aan op het verbod van *NVCOS 706.8b* om geen paragraaf ter benadrukking van aangelegenheden op te nemen, wanneer dezelfde aangelegenheid als kernpunt van de controle in de controleverklaring is opgenomen.

Het resultaat is dan enerzijds een toereikende uiteenzetting van het effect van het coronavirus op de financiële positie, liquiditeit en continuïteit van de bedrijfsactiviteiten en anderzijds een uiteenzetting die inzicht geeft van het effect van het virus op de accountantswerkzaamheden. Kortom, een uitstekende manier om invulling te geven aan de informatiebehoefte van het maatschappelijk verkeer.

Daarom ben ik van mening dat in de situatie dat het coronavirus een significant effect heeft op de financiële positie van

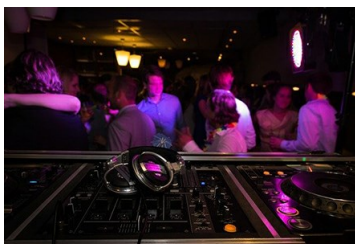
een bedrijf en er geen sprake is van een materiële onzekerheid omtrent de continuïteit, de opname van een paragraaf inzake overige aangelegenheden in de controleverklaring meer ruimte biedt aan de accountant om een toelichting te geven, en daarmee meer passend is, dan een paragraaf ter benadrukking van aangelegenheden.

Deel dit artikel

f in  

Dennis Serberie is als senior manager werkzaam bij KPMG Accountants NV.

GERELATEERD



NIEUWS | 17 september 2021

Rechter: horeca moet om middernacht gewoon deuren sluiten

Het Nederlandse nachtleven blijft na middernacht gewoon gesloten. Dat heeft de rechter bepaald in een kort geding dat was aangespannen door belangenvereniging Koninklijke... →



NIEUWS | 16 september 2021

Zakelijke evenementenbranche blij met meer duidelijkheid kabinet

Organisatoren van zakelijke evenementen hebben meer bewegingsvrijheid nu het demissionaire kabinet heeft besloten de 1,5 meterregel los te laten en evenementen niet... →



NIEUWS | 15 september 2021

Kabinet werkt nog aan gerichte steun voor clubs en evenementen

Het demissionaire kabinet wil zo gericht mogelijk steun bieden aan bedrijfstakken die na 25 september nog getroffen worden door de dan resterende coronamaatregelen.... →



NIEUWS | 14 september 2021

Kabinet spoort ondernemer met geldzorgen aan hulp te zoeken

Ondernemers die zorgen hebben over hun portemonnee, bijvoorbeeld door de coronacrisis, moeten op tijd om hulp vragen. →



NIEUWS | 14 september 2021

Ook in augustus erg weinig faillissementen

Ook in augustus zijn er erg weinig bedrijven, organisaties en natuurlijke personen failliet gegaan. Volgens de Raad voor Rechtspraak blijft het aantal bankroeten... →